

FOTOS NEW WORLD SUMMIT

De bouw van het **parlement van Rojava** in Derik, Noord-Syrië. Onder: een **impressie** van het voltooide gebouw.

INTERVIEW JONAS STAAL

Koerdenparlement Syrië: kunst die ook politiek is

In Rojava, Noord-Syrië, bouwt kunstenaar Jonas Staal een parlement voor het Koerdische democratische zelfbestuur.

Door onze redacteur
Sandra Smalenburg

AMSTERDAM. Eigenlijk had Jonas Staal afgelopen week al met de bewoners van de stad Derik in Noord-Syrië willen vieren dat de bouw van hun nieuwe parlement was afgerond. Maar de volksbeschermingseenheden van Rojava, zoals deze autonome Koerdische regio heet, hadden de bouwkransen nodig voor de nieuwe frontlinie met Islamitische Staat. Dus is het feest een paar dagen uitgesteld. „Het conflict in de regio heeft veel impact op ons werk hier”, zegt Staal, die sinds drie maanden in Rojava verblijft. „Het is moeilijk om materialen als beton en staal langs de frontlinies te krijgen. Turkije beschouwt Rojava als een terroristische ministaat en heeft een economisch embargo afgedwongen. Dat maakt vervoer in en uit Rojava bijna onmogelijk.”

In 2012 richtte de Nederlandse kunstenaar Jonas Staal (1981) de New World Summit op, een samenwerkingsverband van kunstenaars, architecten, vormgevers en filosofen dat op diverse plekken in de wereld bouwt aan ‘alternatieve parlementen’ voor stateloze organisaties. Op kunstmanifestaties in onder meer Berlijn, Leiden en Brussel nodigde Staal vertegenwoordigers uit van regio’s die op ‘zwarte lijsten’ staan, zoals Baskenland, Azawad, West-Papoea en Koerdistan. Zo kwam Staal in contact met Amina Osse, de minister van Buitenlandse Zaken van Rojava, die hem uitnodigde naar Syrië te komen om ook

daar een ruimte voor debat te ontwikkelen – geen tijdelijk parlement in een kunstruimte of theater, maar een permanent publiek gebouw voor politieke en culturele bijeenkomsten.

Met de winter voor de deur is de basis nu gereed. De cirkelvormige betonnen bankjes, gebaseerd op het democratische model van de Griekse agora, zijn af. De metalen bogen, met daarop in drie talen teksten als ‘sekselijkheid’, ‘zelfverdediging’, ‘secularisme’ en ‘sociale ecologie’, staan overeind. De officiële inauguratie is half april gepland. Dan is ook het omliggende park aangegroeid en zullen

Het is een politieke plek, maar ook een sculptuur, een symbool, een plek voor muziek en theater

Jonas Staal, kunstenaar

de handbeschilderde tentdoeken, met daarop de vlaggen van de verschillende bewegingen die samen het zelfbestuur van Rojava vormen, het dak sieren. „Ideologische architectuur”, noemt Staal het ontwerp zelf.

De productiekosten worden voor de helft gedekt door het Koerdische

zelfbestuur, maar ook het Nederlandse Mondriaan Fonds droeg bij. Het Van Abbemuseum heeft zojuist bekendgemaakt dat het de maquette van het gebouw gaat aankopen.

„Dat betekent dat wij door kunnen met de bouw”, zegt Staal. „We werken vooral met arbeiders en ontwikkelaars uit de omgeving. Mensen hebben hier de neiging nergens geld voor te willen vragen, maar we betalen iedereen. De bouw van het parlement moet de regio in alle opzichten sterken.”

Het enthousiasme binnen de gemeenschap is overweldigend, vertelt Staal. „In de Koerdische revolutie zijn kunst en politiek inherent met elkaar verbonden. Decennialang is de Koerdische taal verboden. Het zingen van een Koerdisch lied of het voordragen van een Koerdisch gedicht werd daarvoor automatisch een politieke handeling, een daad van verzet. Het parlement dat wij hier bouwen, wordt ook als zodanig begrepen. Het is een politieke plek waar congressen en demonstraties kunnen plaatsvinden, maar het is ook een monument, een sculptuur, een symbool, een plek voor muziek en theater.”

In het werk van Jonas Staal zijn kunst en politiek al meer dan tien jaar onlosmakelijk met elkaar verweven. „In onze kapitalistische democratie word je verteld dat je als kunstenaar alle taboes mag doorbreken. Kunstenaars mogen alles bevragen, maar niets veranderen. Wanneer je, zoals ik, politieke verandering bepleit, word je ‘activist’ of, nog erger, ‘propagandist’ genoemd. Lang is kunstenaars gezegd: *Tais toi est soit belle* – houd je mond en wees mooi. Die tijd is wat mij betreft definitief voorbij. Onze taak is niet om kunst te maken in de wereld zoals die is, nee, onze taak is om een wereld te maken. Rojava heeft mij bewezen dat dit mogelijk is.”

